

Notulen voorlopige erfgoedbepaling NFN, 16 januari 2019, Wageningen UR, 14:00 - uiterlijk 16:30h

Locatie: Radix gebouw, Gebouw 107, Droevendaalsesteeg 1, 6708 PB Wageningen.

Aanwezig: AK, GvS, TJ, GdK, JZ, JZvdB, MvL, WdH, EP, WvD, MR (vz en notulist).

Afgemeld: HR, L en CD.

Opening

Na uitwisseling van diverse bosjes enthout beginnen we om 14.10h met koffie en koekjes, een beetje te laat, dus. De voorzitter heet iedereen welkom en drukt iedereen op het hart om vaart te maken, want we hebben een volle agenda.

Vaststellen agenda.

WvD heeft een verzoek gekregen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE, onderdeel van het Ministerie van OCW) met betrekking tot inventarisatie van hoogstamboomgaarden in Nederland. Omdat we verwachten dat dit een kort onderwerp is wordt het meteen afgehandeld. De RCE is bezig met het inventarisatie van hoogstamboomgaarden in Nederland, en vraagt of het NFN geïnteresseerd is om daar iets in te betekenen. Op zich klinkt het interessant, want dat betekent dat we zelf ook beter overzicht krijgen over fruitboomgaarden. Er wordt geopperd dat dit soort informatie eigenlijk beter bij lokale partijen opgevraagd kan worden, maar we zien ook in dat dat een hele opgave zal worden. Er is een beperkt budget beschikbaar, orde(5k€). De persoon in kwestie van de RCE wordt binnenkort een keer uitgenodigd om e.e.a. verder te verduidelijken.

De agenda blijft voor het overige ongewijzigd.

Notulen 20 september en 22 november 2018.

JZvdB had zich afgemeld voor de bijeenkomst op 22 november en dat was niet genotuleerd. Dat wordt rechtgezet. Voor het overige zijn er geen opmerkingen, en daarmee worden de notulen definitief.

Ingekomen stukken.

De Vrienden van het Oude Fruit hebben een uitgebreide set criteria met motivatie voor erfgoedbepaling opgestuurd, in combinatie met hun erfgoedselectie. Dit uitgebreide verhaal wordt met algemene waardering ontvangen.

HvdL heeft ook een uitgebreide erfgoedlijst ingezonden, met een beknoptere beschrijving van de gehanteerde selectiecriteria.

AK heeft een voorselectie gedaan op erfgoeddrassen, ook met een duidelijke beschrijving van zijn criteria.

Daarnaast heeft de coördinator van het LiveSEED project een bevestiging gestuurd van de registratie van het NFN als (onbezoldigd) partner in hun project. De avond voor de bijeenkomst hebben zij ook nog een mailtje gestuurd met daarin een aantal links naar filmpjes en lopende projecten, alsmede een algemene uitnodiging om deel te nemen aan een congres in Hongarije (een zgn. call for abstracts). We zijn niet van plan om daarop in te gaan.

Mailing list / WhatsApp.

De maillijst van het NFN bevat een aantal namen van mensen die nooit op de bijeenkomsten verschijnen. MR legt uit dat dit o.a. het bestuur van het PGL is, de contactpersoon van het Fruitteelmuseum en JV, contactpersoon van de Vrienden van het Oude Fruit. Deze (groepen van) mensen hebben wel een duidelijke inbreng in het NFN, maar zijn door omstandigheden niet in staat om aan de bijeenkomsten deel te nemen, of besteden dat uit (PGL), maar willen wel op de hoogte gehouden

worden. Bij de bijeenkomst in de Beemster is NB van kasteel Assumburg toegevoegd, we gaan vragen of hij in de toekomst op de lijst wil blijven staan. Voorlopig blijft de maillijst ongewijzigd. WvD geeft aan dat mensen zich via de website van de Oerakker kunnen aanmelden bij alle afdelingen van de Oerakker, dus ook het NFN. Dat is onlangs dus ook gebeurd, een student heeft zich bij alle groepen (NFN, erfgoedzaden en de bekoring) aangemeld. Wij als NFN zitten daar niet op te wachten, we willen alleen mensen zien op de bijeenkomsten die ook werkelijk wat in te brengen hebben. Aangezien we onze maillijst zelf beheren, verwachten we geen verrassingen m.b.t. onverwachte nieuwkomers.

De WhatsApp groep kan nog uitgebreid worden, GvD geeft zijn 06-nummer door, AK heeft geen smartphone, maar zijn vrouw wel. GvD en RK worden door MR aan de groep toegevoegd. WvD merkt op dat er sinds zijn aanmelding niks in de WhatsApp groep gepost is. De groep is niet heel actief, zal waarschijnlijk een seizoensgebonden fenomeen worden.

Voortgang inventarisatie.

WdH heeft informatie naar MR gestuurd, die wordt doorgestuurd naar TJ. De inventarisatie van HR is naar schatting voor 1/3 gereed. De inventarisatie van AK is nog gaande, TJ heeft al veel informatie te pakken, en krijgt staande de vergadering van AK toestemming om dat in de verzamellijst te verwerken. De collectie-informatie van RB, van ca. 10 jaar geleden is ook voorhanden. AK heeft contact met hem gehad, en RB zegt dat de informatie niet helemaal meer up to date is, maar dat de informatie wel gebruikt mag worden.

EP is bezig met de inventarisatie van haar boomgaard, de data daarvan volgen nog. WvD merkt op dat er nog veel DNA-informatie van diverse boomgaarden beschikbaar is, en dat die informatie ook gebruikt mag worden. De NPV heeft een nieuwe determinatieronde achter de rug, met inachtneming van die DNA informatie, de schatting van MvL is nu dat ca. 20% van de bomen in de Fruithof gegarandeerd correct gedetermineerd is.

Om het beeld voor heel Nederland completer te krijgen bekijken we of het NFN verder uitgebreid moet worden, cq. dat er informatie van (nog) niet aangesloten collectiehouders opgevraagd kan worden. Een aantal namen wordt genoemd:

NZ (Fruit yn Fryslan), RIR van de IJsselboomgaarden, mw. D van Landschap Zeeland, en HM, verzamelaar in Rijsbergen. We gaan contact zoeken met deze mensen. WvD merkt op dat er nauwelijks mensen uit de Betuwe bij het NFN betrokken zijn, en dat dat op z'n zachts gezegd vreemd is, gezien de betekenis van fruit voor de Betuwe in het verleden en nu. JZ noemt nog BvA als mogelijke fruitkenner. *(noot van de notulist: ruim een week na de bijeenkomst heeft EP de heren J en AH uit Aalten, en JtH uit Haaksbergen voorgedragen. Aangezien we daar nu nog niet gezamenlijk over gesproken hebben, moeten zij nog even wachten.)*

Erfgoedbepaling: Vaststellen van een lijst van de 30 meest urgente (maar wel verkrijgbare) gevallen.

Het hoofdthema van de bijeenkomst is het vaststellen van een eerst groep van 30 appelrassen, die op relatief korte termijn in Randwijk geplant kunnen worden. WvD geeft aan dat op termijn ca. 100 rassen van het onderzoeksmateriaal geroid gaan worden, en dat er dus nog meer ruimte vrijkomt voor erfgoeddrassen.

Voor we kunnen gaan selecteren, wordt eerst van iedereen gevraagd om aan te geven welke selectiecriteria zouden moeten gelden om een appel als erfgoedras aan te kunnen merken. Opgemerkt wordt dat de criteria zoals aangegeven door de VOF en HvdL een goed voorstel vormen om als uitgangspunt te nemen. We komen tot de volgende lijst (niet uitputtend, maar voldoende specifiek om in elk geval de eerste selectie te kunnen doen):

- Rassen van Nederlandse oorsprong
- Rassen beschreven in de Nederlandse literatuur
- Buitenlandse rassen die “ingeburgerd” zijn in Nederland
- Nederlandse rassen die voortkomen uit kruisingen van buitenlandse rassen
- Streekassen met namen die al dan niet gekoppeld zijn aan Nederlandse plaatsen of landgoederen
- Rassen die ontstaan zijn op voormalig Nederlands grondgebied (o.a. België, vóór 1830)
- Rassen beschreven in kwekerslijsten, veilingen etc.
- Sonnaville rassen
- ...

De lijst criteria moet verder aangescherpt worden, we gaan een kleiner comité samenstellen dat die taak op zich gaat nemen. Dit zal bestaan uit: HR, AK, JZ, MvL en een nader te bepalen persoon van de POM. Marianne neemt het voortouw om een afspraak te maken om de criteria verder uit te werken. Dat zal niet eerder zijn dan begin mei, i.v.m. drukte in het snoeiseizoen. Voor nu hebben we in elk geval voldoende criteria om een eerste keuze te kunnen maken.

Naast de voorlopige criteria voor erfgoed in het algemeen, vinden we dat rassen die al in meerdere collecties aanwezig zijn niet per se als eerste aan de beurt hoeven te komen om vermeerderd te worden. Bovendien worden rassen die al in Randwijk staan en waarvan we zeker zijn dat de naam klopt, niet meegenomen.

Op basis van het rassenoverzicht van 13 januari (NFN_rassen-20190113_allen.xlsx) wordt de erfgoedselectie geconcentreerd rond die rassen die het vaakst aangemerkt zijn als erfgoedras en die minimaal in collecties aanwezig zijn. Tevens worden rasnamen die niet eenduidig zijn voor nu uitgesloten (bijvoorbeeld zure / zoete / zomer / herfst / winter bloemee, dat soort namen), om misverstanden te voorkomen.

De eerste lijst ziet er als volgt uit:

Rasnaam	Bron	Rasnaam	Bron
Doeke Martens	AK	Benderzoet	POM
Drentsche Bellefleur	AK	Enkhuizer Aagt	POM
Koningin Juliana	AK	Kandijzoet	POM
Pater van den Elsen	AK	Koerzoet	POM
Rijnzoet	EP	Rode Poom	POM
Tuinzoet	Fruitteeltmuseum	Schagerrood	POM
Du Halder	GvS	Zoete Dobber	POM
Franse Zure	GvS	Zoete Kan	POM
Schimmerts Rozenblaadje	GvS	Zure Paternoster	POM
Winschoter Glorie	GvS	Huismanszoet	VOF
Dubbele rode winterparadijs	JZ	Witte wijnappel	VOF
Herfstgoud	JZ	Zoete Veger	VOF
Schone van Moorveld	JZ		
Zure Kafappel	JZ		
Haneman	NPV, evt. EP		
Rode Pippeling	NPV		
Schone van Iephof	NPV		
Zoete Roemeling	EP		

Van elk van de NFN leden wordt verwacht dat we kosteloos een beroep op iedereen kunnen doen om het benodigde enthout te verwerven, dit is in overeenstemming met het beleid dat bij het CGN gevoerd wordt met betrekking tot het verstrekken van entmateriaal. Van de namen van NFN leden, in de tabel genoemd als bron, verwachten we dat zij entmateriaal knippen en ter beschikking stellen aan het NFN. We hebben van elk ras voldoende materiaal nodig om 4 bomen te kunnen enten. Van elk ras worden uiteindelijk drie bomen geplant, dan mag er eentje per ras mislukken.

Organisatie van het enten van de bomen.

In de aanloop naar deze bijeenkomst is een aantal kwekers binnen het NFN benaderd om de de facto vermeerdering te verzorgen. Daar is uitgekomen dat GvS dit op zich gaat nemen. GvS heeft de ruimte en de materialen om de bomen te maken en op te kweken. Bovendien is GvS bereid om voorafgaand aan het planten van de bomen N.A.K. tuinbouw de gelegenheid te geven om het plantmateriaal te keuren voordat het naar Randwijk getransporteerd wordt. Dit is belangrijk omdat dan voorkomen kan worden dat potentieel geïnfecteerd materiaal de rest van de collectie in Randwijk in gevaar brengt. De onderstammen (M9.T337) zijn inmiddels besteld bij Gebr. Janssen in Nederweert. De enthoopte wordt 15cm.

(noot van de notulist: De onderstammen zijn inmiddels in Someren, GvS heeft ze buiten opgekuild.)

De NFN leden van wie enthout verwacht wordt, worden verzocht om het materiaal te verzenden naar :

GvS

Straatnaam Huisnummer

Postcode Woonplaats

De bomen worden gemaakt op 23 februari, vanaf 14:00h 's middags. GvS, JZ en MR gaan de bomen enten en oppotten. Mensen die materiaal aanleveren hoeven niet te wachten met verzending, GvS heeft faciliteiten om het materiaal tot de entdatum gekoeld op te slaan. Het is wel verstandig om e.e.a. aan het begin van de week op de post te doen, zodat het entmateriaal zo kort mogelijk onderweg is en niet ergens een weekende blijft liggen.

WVTTK / Rondvraag.

AK vraagt of er mensen zijn die entmateriaal van Nederlandse kersenrassen kunnen aanleveren. MR biedt aan om AK in contact te brengen met JT van het PGL, die bij openluchtmuseum Eynderhoof in Nederweert de bomenaanplant verzorgt. Hij heeft daar een kleine 25 inmiddels volwassen oude kersenrassen geplant. GvS voegt daar FS (ook PGL) uit Eckelrade aan toe. FS heeft een grote kersenboomgaard met veel verschillende rassen. EP geeft aan ook ca. 60 kersenrassen te hebben, en enthout beschikbaar te stellen.

TJ vraagt hoe we verder gaan met de uitbreiding van de NFN erfgoedrassen. Op enig moment hebben we grond / geld / spullen nodig om alle Nederlandse erfgoedrassen ergens te stallen. Het wordt tijd dat we daarover gaan nadenken.

Sluiting.

Vijftig minuten later dan gepland zijn we klaar met een zeer produktieve bijeenkomst en sluit de vz de vergadering.

(Noot van de notulist: We zijn in de hectiek van de rassenselectie vergeten een vervolgspraak te maken, wordt via mail rechtgezet).